

■ Státní správa

Online žádost vs. online formulář. Najít zjednodušený dotazník k příspěvku na bydlení zůstává matoucí

Anastasija Kriušenko
anastasija.kriušenko@hn.cz

Se zvládním vysokých nákladů na bydlení včetně rekordně drahých energií má lidem podle vlády pomoci zejména příspěvek na bydlení. Jenže v praxi zatím tuto dávku podle expertů čerpá pouze třetina až čtvrtina oprávněných žadatelů. Důvodem je kromě nízké informovanosti o příspěvcích a studu si o ně požádat také komplikovanost celého procesu.

Úředníci sice původní mnohastránkové formuláře značně zjednodušili, najít ten zkrácený a uživatelsky přívětivější ale není úplně snadné. Běží totiž současně s tím původním a o poznání složitějším.

Snáze mohou online žádat o příspěvek domácnosti, ve kterých žijí například manželé, samoživitelé, registrovaní partneři nebo druh s družkou. Nesmí ale mít jiné příjmy než plat nebo mzdu, případně příspěvky od státu či další výjimky. Třeba živnostníci, kterých je v Česku víc než milion, jsou stále odkázáni na původní složitější formulář, stejně jako domácnosti s jiným složením.

Celkem se přitom příspěvku na bydlení věnuje nejméně šest oficiálních stránek jednotlivých úřadů – čtyři přímo na webu ministerstva práce a sociálních věcí, jedna na portálu úřadu práce a jedna na oficiálním webu ministerstva vnitra. Přímý odkaz na zjednodušený formulář ale obsahuje jen jedna z nich. A například ve vyhledávání na Googlu je ten správný odkaz až na jedenáctém místě, v Seznamu na místě jednatřicátém.

Přitom podle odborníka na online vyhledávání Pavla Ungra nemalé

množství lidí používá právě portály jako Google či Seznam. „Je to výrazně jednodušší a nejspíše i rychlejší než hledat tyto informace přes web ministerstva,“ uvádí. Ostatně frázi „příspěvek na bydlení“ podle něj v posledním půlroce měsíčně zadá do vyhledávačů 40 až 50 tisíc lidí. A jejich počet stoupá. „Pokud na vyhledávače ministerstva kašle, pak ministerstvo kašle na desítky tisíc občanů,“ říká Ungr.

První stránka k příspěvku na bydlení, kterou nabízí Google, patří ministerstvu práce a sociálních věcí. Obsahuje detailní informace o dávce a v navigačním menu také odkaz na příslušný formulář. Ten ale vede na další rozcestník, kde jsou odkazy a videonávody na oba typy formulářů. Zjednodušený je tu označený jako „online žádost“, ten původní pak jako „online formulář“.

Příslušný dotazník se ale otevře jen v případě staršího formuláře, na ten nový se zájemce musí proklikat přes další informační stránku. I proto někteří žadatelé vyplňují starý složitý formulář, aniž by o tom věděli.

Mluvíci ministerstva práce Jakub Augusta na dotaz HN uvedl, že úřad bude vyhledávání přes Google řešit. Zájemci o zjednodušený formulář vyplňovaný online by každopádně podle něj měli příspěvek na bydlení hledat zejména přes úvodní stránku ministerstva. „Tam kliknou na banner, který je navede na velmi přehlednou stránku, která obsahuje video i zevrubný popis postupu,“ uvádí Augusta.

Jenže ani tato cesta není například podle specialisty na web design Jana

Řezáče ideální. „Bannery jsou pro mnoho lidí neviditelné kvůli prokázanému fenoménu bannerové slepoty,“ upozorňuje Řezáč.

Lidé totiž mají podle něj tendenci ignorovat reklamní plochy na internetu, i když obsahují žádané informace.

„Takže lidé banner přehlédnou a najdou jednu ze šesti možných stránek, které je budou svádět ze správné cesty. Třeba pochopit, že je rozdíl mezi výzvami k akci „zjednodušená online žádost“ a „vyplnit formulář“ je pro běžného člověka zcela nadlidský úkol,“ uvádí Řezáč.

Pokud navíc žadatel na domovské stránce ministerstva použije místo banneru klasické vyhledávací pole a zadá do něj „příspěvek na bydlení“, bude opět odkázán na zmiňovanou informační stránku, ze které se musí ke správnému formuláři složitě proklikávat.

„Formulář rozhodně není ani dobře nalezitelný, ani použitelný. Zveřejnit něco nestačí. Ne v roce 2022. Úřad jde dobrým směrem. Ale ještě ho čeká dlouhá cesta k výsledku, který bude pochopitelný pro běžné občany. Základem je smazat většinu stránek prezentujících žádost, přestat použí-

vat bannery pro navigaci a zveřejnovat formu prezentace informací,“ komentuje Řezáč.

Sociolog Daniel Prokop také upozorňuje na to, že někteří lidé nemohou zjednodušeného formuláře využít, i když na něj mají nárok. „Stále mnozí lidé v důchodu nemají e-identitu. Za mě by bylo lepší, kdyby se ten starý formulář úplně zrušil a ten zjednodušený bylo možné vytisknout,“ uvádí. Zjednodušený formulář je totiž v porovnání se standardním online formulářem podle Prokopa napsán srozumitelněji a neobsahuje třeba citace ze zákonů.

Formulářová džungle Žadatelé o příspěvek na bydlení už se mohou obejít bez papírových formulářů, nalézt zjednodušenou online žádost ale může být obtížné. Stránek k příspěvku je šest, přímý odkaz má ale jen jedna. Foto: HN – Lukáš Bíba

■ Kybernetická bezpečnost

Obranu proti hackerům si musí zajistit 6000 českých firem

Dávid Pásztor
david.pasztor@hn.cz

Nejpozději za dva roky se budou muset zabývat kybernetickou bezpečností i menší firmy, kterým to Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) doposud jen doporučoval. Nová směrnice NIS2, přijatá Evropským parlamentem, vyžaduje přinejmenším základní bezpečnostní opatření k ochraně kyberprostoru také od firem s alespoň 50 zaměstnanci, které se věnují činnosti v odvětvích strategických pro stát. Například v energetice, letecké dopravě, zdravotnictví, dodávajících pitnou vodu nebo poskytujících digitální služby. Požadavky na zabezpečení kyberprostoru se zatím týkají zejména státních subjektů.

„Dosud šlo buď o přesně vyjmenované subjekty, anebo bylo těžké dokázat, na koho se požadavek na kybernetické zabezpečení vztahuje. Nově to bude jednoduché, rozhodující bude velikost firmy,“ vysvětluje ředitel NÚKIB Lukáš Kintr.

Až na základě evropské směrnice, jejíž přesné znění má být známo do konce roku, český parlament přijme novelu zákona o kybernetické bezpečnosti, bude se jí muset řídit nejméně 6000 tuzemských firem. Podrobně jsou regulovaná odvětví vyjmenovaná na webu nis2.nukib.cz, který bezpečnostní úřad spustil. „Chceme tím předejít dezinformacím a mystifikacím jako v případě zavádění GDPR,“ říká Kintr, podle něhož internetové stránky vysvětlují, koho se novela zákona dotkne a jakým způsobem.

Na webu lze najít i seznam opatření, která budou muset firmy zavést nejpozději do září 2024. Podle bezpečnostního úřadu to však nebudou obtížné úkoly. „Jedná se hlavně o analýzu rizik spojených s kybernetickým útokem, postupy a plán zvládnutí krizových scénářů nebo vzdělávání uživatelů. Ti totiž znamenají nejčastější riziko, kdy kybernetická bezpečnost selhává,“ doplnil

~
Kdo nemá žádnou ochranu, určitě zažije automatizovaný kybernetický útok.

bezpečnostní ředitel NÚKIB Adam Kučínský.

S tím souhlasí i generální ředitelka Asociace malých a středních podniků a živnostníků Eva Svobodová. Podle ní je největší riziko v lidském faktoru. „Klíčový je vždy zaměstnanec – což je nejslabší místo firmy. Chybí školení lidí o tom, co mohou v počítačích otevírat. Byznys začíná brát hrozbu kyberútoků vážně. Hlavní poučení je, že budovat bezpečnost až v krizi je pozdě,“ říká. Doposud podle ní byla kybernetická bezpečnost důležitým tématem hlavně pro velké společnosti, které do ní investovaly nemalé peníze. S rychlým rozvojem technologií, včetně těch nebezpečných, je důležité, aby i malé firmy měly alespoň nějakou ochranu. „Kdo nemá žádnou, určitě zažije automatizovaný kybernetický útok,“ míní Svobodová.

Menší firmy podnikající ve strategických odvětvích se tak budou muset zaměřit na organizační věci, tedy na místa, kam ukládají citlivá data, na kontrolu přístupů k nim, případně na aktivní zálohování. „Potíž je, že kyberbezpečnost znamená další náklady firem, na které nyní nemají po dvou letech covidu a kvůli energetické krizi peníze,“ upozorňuje zastupkyň malých a středních firem.

Novinkou směrnice bude i přísnější vymáhání pravidel. Pro stát klíčové subjekty mohou při opakovaném nedodržení kybernetických předpisů přijít o licenci k provozování služby. Menší firmy mohou dostat pokutu ve výši dvou procent obrát, případně může být fyzické osobě zastupující firmu zakázán výkon činnosti. Který orgán k tomu bude oprávněn, má být řečeno v definitivním znění směrnice.